РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота, 17-го серпня 1918. Ч. 98. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Saturday, August 17, 1918. No. 98.

ЗЛУЧ. ДЕРЖАВИ ЗІРВАЛИ ВСЯКІ ЗНОСИНИ З БОЛЬШЕВИКАМИ.

Війска аліянтів наступають на Росію з трох сторін: Архангельск, Владивосток і Баку.

Поляки ведуть переговори. — За територіяльні уступки готові дати поміч центральним державам.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ МАЮТЬ НАМІР ВИСЛАТИ ПРОТИ НІМЕЧЧИНИ 4,000.000 АРМІЮ.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСКА У ФРАНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 16, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ МАЮТЬ НАМІР ВИСЛАТИ 4,000.000 АРМІЮ ДО ФРАНЦІЇ.

У Франції находить ся вже 31 дивізій, то є 1,300.000 жовнірів.

ВАШІНГТОН, 15. серпня. — **Американська армія у Франції в силі 4,000.000 людий під проводом одного головного команданта зможе переломити німецький боєвий фронт і пійти, куди схоче**, як се заявив шеф американського головного штабу, ген. Марч.

Найновійший проект американського правительства предвиджує утворене такої армії в як найкоротшім часі і вислане до Франції найдальше в протягу року 80 дивізій, то є около 3,200.000 людий.

Такі і инші важні факти подали на вчерашнім засіданю військової комісії в сенаті ген. Марч, секретар війни Бейкер і ген. Кравдер, обговорюючи конечність ухваленя нового закону про примусовий побір мущин від 18 до 45 року житя.

Президент Вілсон рішив ся покінчити війну через згромаджене на західнім фронті, включаючи Італію, всі сили. Се є одинокий спосіб, щоби покінчити війну скоро і віднести рішаючу побіду. Всяке зволікане „се вода на німецький млин".

У Франції находить ся нині вже 31 дивізій американського війска, то є около 1,300.000 жовнірів. Крім того такесаме майже число жовнірів находить ся тут у Злучених Державах в таборах.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ ПОЛОНЕНИХ В БЕРНІ.

Предметом нарад справа виміни полонених між Німеччиною і Злученими Державами.

ЛОНДОН, 14. серпня. — В передодни свого відїзду до Берна (Швайцарія), де буде заступати Злучені Держави на конференції в справі полонених, майор Перкінс, комісар товариства Червоного Хреста в Европі, подав слідуюче пояснене щодо конференції:

„Передівсім предметом нарад буде справа виміни полонених, а відтак американське правительство буде старати ся порobити заходи, щоби уможливити посилане мяса і инших средств поживи для американських полонених в Німеччині".

НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 16, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ХВИЛЕВИЙ ЗАСТІЙ НА БОЄВІМ ФРОНТІ.

Від 8. серпня аліянти полонили 30.344 Німців.

ЛОНДОН, 15. серпня. — Англійський урядовий звіт звучить:

„На схід від Ренкур прийшло вчера вечером до кількох сильних місцевих боїв. Наша боєва лінія посунула ся трохи наперед.

„Одна з наших патруль на північ від Альберт повернула з машиновим крісом. Між Альберт і Ает наші патрулі були чинні через цілу ніч.

„На прочім боєвім фронті перевели патрулі ряд нападів, повертаючи з полоненими і зількома машиновими крісами.

„На полудневий схід від Аррас і недалеко від Мервіль відбито напади неприятеля. Неприятельська артилерія була чинна на схід від Робек і в околиці Шерпенберга.

„Загальне число Німців, полонених від 8. серпня четвертою англійською армією, виносить 21.844. В тімсамім часі полонила перша французька армія 8.500, що становить разом 30.344 Німців, полонених у воєнних операціях аліянтів на боєвім фронті Мондідіє-Альберт".

УТВОРЕНО НОВУ ҐРУПУ АРМІЙ ПІД КОМАНДОЮ ҐЕН. БЕМА.

Німці переводять протинапади над рікою Весль.

БЕРЛІН, 15. серпня. — Німецький урядовий звіт звучить:

„На боєвім фронті між Ізер і Скарп були чинні лише патрулї. На полудневий схід від Ает напад англійських війск зломано ще перед становищами.

„На північ від ріки Анкр наші війска опорожнили свої становища коло Рііізіє і Бомон-Амель, які входили клином в лінію неприятеля. Вчера пополудни неприятель заняв опорожнені становища.

„На боєвім фронті ґрупи армій під командою ґен. Бема не зайшли жадні важнійші зміни. Над вечером чинність артилерії на лінії між Анкр і Оаз змогла ся. Напади неприятеля по обох сторонах ріки Авр і на полудне від Лясіні відбито.

„Наші війска, які перевели ряд нападів на полудневий берег ріки Весль, взяли в полон залогу, яка боронила зелізничої стації в Бреіль".

Німеччина зажадала від Австрії 20 дивізій війска.

ЖЕНЕВА (Швайцарія), 14. серпня. — Двайцять дивізій (250.000) війска зажадав ґен. Людендорф від Австро-Угорщини після пораженя, яке потерпіла німецька армія над Марною, як се доносить часопись „Демократ" на підставі вістий з німецьких жерел.

Австро-Угорщина зразу відмовила. Коли однак опісля ген. Людендорф загрозив, Австро-Угорщина вислала сейчас дві дивізії (25.000) до Франції. З тої причини була недавно замкнена австро-швайцарська границя.

Майже кождий Німець зоружений в машиновий кріс.

НА ФРАНЦУСЬКІМ БОЄВІМ ФРОНТІ, 14. серпня. — Німці, які стоять у боротьбі з французькими війсками в околиці Лясіні, борють ся головно при помочи машинових крісів, які є так численні як німецькі жовніри.

Долини і ліси, які французькі війска мусять переходити, є вкриті муштардовим газом.

Німецька тактика вказує, що в недалекім віддаленю находить ся оборонна лінія Німців.

„На мир ще не пора", заявив англійський король.

З АНГЛІЙСЬКОЮ АРМІЄЮ У ФРАНЦІЇ, 14. серпня. — Підчас розмови з військовими кореспондентами, приділеними до англійської армії, англійський король Ґеорґ заявив, що ще не надійшла відповідна пора на заключене мира.

Король подав кождому кореспондентови руку і зробив знамените на них вражіне.

СПРАВА ПОЛЬЩІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 16, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ПОЛЯКИ Є ГОТОВІ ЗА ТЕРИТОРІЯЛЬНІ УСТУПКИ ДАТИ НІМЦЯМ ВІЙСКОВУ ПОМІЧ.

Між польською королівською партією і Німеччиною ведуть ся в тій справі переговори.

ЦЮРІХ (Швайцарія), 13. липня. — **З добре поінформованих кругів доносять, що у Варшаві надіють ся великих політичних змін**, як се доносить польська соціялістична часопись „Напшуд".

Ходить чутка про скоре уступлене кабінету Стечковского. Здаєть ся також, що переговори між Німеччиною і польськими партіями пасивности доведуть до згоди.

Окрема делеґація з рамени польської королівської партії удаєть ся до німецької головної кватири, щоб вести переговори впрост з Людендорфом в справі організації польської армії або польської поліції, яка би переймила удержуване внутрішнього ладу на місце німецьких війск, які могли би бути перенесені на французький фронт. **Польська королівська партія сподієть ся одержати за се від Німеччини великі уступки — а передівсім признане незавнсимости Польщі і уступки територіяльні.**

Такий політичний крок польської королівської партії викликав обурене. Партії демократичні, які симпатизують з аліянтами, заявили ся за енерґічною акцією проти Німеччини.

Конференція в головній кватирі над справою Польщі.

АМСТЕРДАМ, 14. серпня. — Австрійський цісар Карло прибув до головної німецької кватири, як се доносить тут одержані вісти. Разом з ним мали удати ся також австро-угорський міністер загр. справ, барон Буріян, австрійський посол в Берліні, князь Гогенльоге, і німецький посол у Відни, гр. Ведель.

Як доносять вісти, **предметом конференції має бути справа полагодженя польського питання.**

Масові арештоване в Польщі.

СТОКГОЛЬМ, 13. серпня. — Польська соціялістична часопись „Напшуд" доносить, що недавно переведено у Варшаві і на провінції масові арештованя, які пригадують часи за царського режіму. Край є переповнений політичними шпіґунами, які старають ся передівсім вивідати ся про особи, котрі є членами тайних польських військових організацій, яких обжаловують о довершуване терору супроти німецьких жандармів.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 16, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ЗІРВАЛИ ВСЯКІ ЗНОСИНИ З БОЛЬШЕВИЦЬКИМ ПРАВИТЕЛЬСТВОМ.

Американський консуль у Москві передав охорону американських інтересів консулеви шведському.

ВАШІНҐТОН, 14. серпня. — **ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ЗІРВАЛИ ВСЯКІ ЗНОСИНИ З ПРАВИТЕЛЬСТВОМ БОЛЬШЕВИКІВ. Навіть консулярні представники, які позістали були в Москві, залишили від 5. серпня сповнюване своїх обовязків.**

Урядовий звіт, який надійшов до департаменту загр. справ від американського посла зі Стокгольму, доносить, що шведський ґенеральний консуль у Москві перебрав тимчасово охорону американських, англійських і японських інтересів в Росії.

Після того, коли большевицьке правительство допустило ся насильства, увязнюючи англійського і французького консулів враз з їх штабами, американський ґенеральний консуль у Москві, Пул, знищив книжки і папері та передав охорону американських справ шведському консулеви, жадаючи рівночасно безпечного переїзду для себе і свого штабу.

Большевицьке правительство видало приказ увязнити французьких і англійських горожан, заявляючи, що вони будуть задержані в характері закладників з причини нападу англійських і французьких війск на саветське правительство в Архангельску.

Дальше заявило большевицьке правительство, що французькій і англійській військовим місіям не дасть дозволу опустити Росію, хоч передше приобіцяло було, що забезпечить їм переїзд.

Від часу останної телеграми від американського консуля у Москві, яка була датована 6. цьвітня, департамент не одержав жадних урядових вістий. Можливо, що положене змінило ся, бо була поголоска, що правительство большевиків зістало повалене та що Ленін і Троцький утікли до Кронштаду. Коли би сі вісти показали ся правдивими, то й положене американського консуля і місій аліянтів у Москві було би значно ліпше.

Колиж однак положене не змінило ся, то акція американського консуля, який передав ведене своїх справ шведському конулеви, не буде мати жадного дальшого впливу на становище прочих американських консулів в Росії, які співділають з поодинокими місцевими правительствами, котрі вповні симпатизують з аліянтами.

Америка має в Архангельску лише малий відділ війска.

ЛОНДОН, 14. серпня. — Американські війска, які брали участь в операціях аліянтів в Архангельску дня 2. серпня складають ся лише з частини залоги одного америк. кружляка.

Таку вістку одержано нині урядово в департаменті війни.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ВІЙСКА ОПОРОЖНЮЮТЬ МОСКВУ.

Перевозять з Кремліна великі резерви золота.

АМСТЕРДАМ, 15. серпня. — **Большевицькі війска розпочали опорожнювати Москву. Велику часть резерв в золоті, які були зложені в Кремліні, перевезено до незвісних місцевостий.**

БОЛЬШЕВИКИ ПРИЗНАЮТЬ, ЩО САВЄТСЬКА РЕПУБЛИКА В НЕБЕЗПЕЦІ.

ЛОНДОН, 15. серпня. — **Савєтське правительство оголосило прокламацію, в якій заявляє, що російська република находить ся в небезпеці**, як се доносить телеграми з Гельзінґфорсу до Стокгольму.

ВЕЛИКА БИТВА НАД РІКОЮ ВОЛГОЮ.

150.000 армія большевиків мала віднести побіду над Чехо-Словаками.

АМСТЕРДАМ, 14. серпня. — **Між війсками большевиків і армією Чехо-Словаків прийшло до великої битви над середущою Волгою, а передівсім в околиці Симбірска (400 миль на схід від Москви)**, як се доносить вісти, які надійшли до Берліна.

Савєтська армія, яка числить 150.000 людий, мала віднести побіду. Савєтська фльота на Волзі захопила всі кораблі, які находили ся в руках Чехо-Словаків, і відтяла Чехо-Словаків від їх головної кватири, яка находить ся в Симбірску.

Петроградський савєт переніс ся до Кронштаду.

ЛОНДОН, 15. серпня. — **Петроградський савєт, не чуючи ся безпечно в Петрограді, переніс свою головну кватиру до Кронштаду**, як се доносить кореспондент „Таймса" зі Стокгольму на підставі вістий, одержаних з Росії.

Банди зоружених селян з околиції Петрограду маширують на місто. Селяни заявляють, що вони примирають з голоду, бо червоні сторожі закрали їм збіже.

В цілій Росії проявляєть ся чимраз більше невдоволене з большевицького правительства.

Доповнюючий мировий договір.

АМСТЕРДАМ, 14. серпня. — Дня 10. серпня підписали німецькі і російські представники додатковий договір, який становить доповнене до мирового договору, заключеного в Берестю Литовськім.

Як се доносить „Франкфуртер Цайтунґ", большевицький посол, Йоффе, відїхав з Берліна до Москви, щоби виєднати скоре потверджене (ратифіковане) сього доповнюючого договору.

НА КАВКАЗІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 16, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

АНГЛІЙСЬКІ ВІЙСКА В БАКУ.

ЛОНДОН, 15. серпня. — **Англійські війска, які переправляли ся через Персію, дійшли до Каспійського моря і перейняли частину оборони Баку, осередка нафтового промислу на Кавказі.**

Чи аліянти зможуть довго удержати ся в посіданю сього міста, годі сказати. Удержане комунікації через Персію є полученe імено з дуже великими трудностями.

В ФІНЛЯНДІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 16, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Німці жадають від Фінляндії помочи проти аліянтів.

ВАШІНҐТОН, 14. серпня. — Департамент заграничних справ одержав з достовірного жерела зі Стокгольму вістку, що німецьке правительство поставило до Фінляндії домагане, щоби вона приготовила армію до наступу на Мурманск, де аліянти устроїли собі підставу до воєнних операцій. В протягу двох тижнів фінські війска мають бути готові до наступу.

Хоч декотто сумніваєть ся, чи Фінляндія послухає приказу Німців, то знова з другої сторони показало ся, що Німеччина має так великий вплив у Фінляндії, що не було би ніякою несподіванкою, коли би дійсно Фінляндія станула по стороні Німеччини.

За місяць сподіють ся німецько-фінського наступу на Мурманск.

СТОКГОЛЬМ, 13. серпня. — Телеграма з Християнії (Норвеґія) до „Даґенс Нигетер" доносить, що німецькі і фінські війска роблять горячково приготовання здовж норвеської границі.

Між Енаре і Сольміярві (в північній Фінляндії) кілька тисяч жовнірів працює при будові зелізниці, щоби ще перед жовтнем її укінчити. Ціла околиця находить ся під контролею Німців. Сподіють ся, що в протягу місяця розпічнеть ся великий наступ фінсько-німецької армії в напрямі міста Печенга, яке лежить всего 60 миль на захід від Мурманска.

Услівя російсько-фінської угоди.

СТОКГОЛЬМ, 15. серпня. — Якраз проголошено головні услівя мирового договору, заключеного в Берліні між російським і фінським правительством.

Росія має зречи ся східної части Кареліі, а в заміну за те має одержати територію на полудне від Віборгу і Кексгольму.

Фінляндія має одержати відшкодоване за добичу, яку Росія забрала, зате має понести часть коштів війни.

(Східна Карелія є частию мурманського побережа, через котру переходить мурманська зелізниця).

В НІМЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 16, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Новий міністер маринарки.

АМСТЕРДАМ, 15. серпня. — Віцеадмірал Бенке зістав іменований міністром німецької маринарки на місце адмірала Капеле, як се доносить „Везер Цайтунґ" з Бремен.

Бенке був передше заступником шефа ґенерального штабу маринарки.

(Продовжене на сторінці 5-тій).

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized, July 31. 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS — MEMBERSHIP LABEL

УПАДОК БОЛЬШЕВИЦТВА.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 16, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

Большевики прийшли до власти тому 9 місяців через нездарність своїх попередників, іменно — російського тимчасового правительства під проводом Керенського, котрий вмів на папері проголосити російську републику, але не вмів собі дати ради з найважнійшою тоді справою — війною. На фронті стояли міліони війска; треба було їм давати поживу і платню, але до війни ся армія вже не була спосібна; вона рішучо не хотіла воювати і домагалась мира. Одначе Керенський не числив ся з тим розстроєм армії і ждав, хоч кождий день вижиданя — се був день незмірної страти на воєннім фронті. Крім того правительство Керенського не вміло як слід узятись до земельної справи; відкладало установчі збори; покликало натомісць штучно склеєний „тимчасовий парлямент" і т. д.

Загалом, правительство Керенського своєю нездарностию витворило такі погані відносини і такий некорисний для себе настрій в цілій давній Росії, а особливо в Московщині, що тимсамим немов само передало власть над тою нещасною країною в руки большевиків.

Большевики скористали з нагоди; представили ся яко люди діла і приятелі робучого народу та зачали свою політику. Вони зрозуміли, що населенє давної Росії, а спеціяльно Московщини, хоче трох річий: **1. мира; 2. землі; 3. хліба.** І вони обіцяли се дати та взялись до діла.

Наперед дали **мир** Московщині; звісний „мир берестейський", некорисний не так для давної Росії, котра вже не істнує, як для Московщини. Однак війско було вдоволене, що відійшло з фронту, а нарід загалом був вдоволений, що вже раз війна скінчилась.

Потім треба було дати **землю** народови. Ленін сказав, що нарід може самий собі її забрати, бо то революція, а підчас революції беруть а не дають. Крім того казав забрати домів рушниці, гармати, амуніцію, бо се, мовляв, народне „добро". Вийшло таке, що кожде село було приоружене; люди по хатах мали рушниці, а в громадських будинках машинові кріси, гармати та набої до них. Взяти поле від дідича не штука; на се не треба було і гармат. Але вони придались на инше діло. Перша річ гарматами розсаджувано панські двори — „на всякий случай". А потім, також „на всякий случай" полишено ще оруже в селі. Ми вже свого часу писали, що села з селами воювали за поле.

Тепер же тесаме читаємо в американській часописи „Сі Павер", в якій один редактор подає оповіданє одного Москаля, що приїхав недавно до Вашінґтону.

Він оповідає так:

„Поділ земель не приніс більшого дорібку або богатого збору московському народови, а навіть і самим селянам, котрі мали ділити землю. Як відбував ся той поділ? **Поділ був не між селянами, але межи селами.** Земля, яку я посідав в Московщині, була декуди добра а декуди лиха. Я не був великим дідичем. Мою посілість взяло **найблизше село.** Прийшло до спору при самім поділі, а саме, кому дати ліпше поле, а кому гірше. Сю справу порішено в той спосіб, що поділено землю на довгі а вузенькі ниви, так що кождий селянин дістав кусень доброї і кусень лихої землі. Тепер кождий має по кілька маленьких кусників, розкинених по ріжних сторонах. **Але опісля люди з другого села хотіли сього поля, а то село було більше. Отже вони прийшли взяти поле і оба села мали війну між собою. Так воно діеть ся по цілій Московщині: села воюють проти сіл за землю.** Люди поприходили з війска з рушницями, а навіть з машиновими крісами і гарматами і воюють. Декі з тих боїв є дуже завзяті, з великою стратою людського житя. **А земля лежить облогом. Не буде збору і настане голод".**

Отже, як видно, не було в Московщині **справедливого поділу землі.** Одно село вдоволене, а зараз сусідне невдоволене. Значить — **большевики земельної справи не розвязали, а тільки закопали її і долили оливи до боротьби за землю, яка ще триває і яку може розвяжуть соціялісти-революціонери, коли би прийшли до власти.**

Се одна невдача большевиків, а друга — се справа **хліба.**

В Московщині голод, особливо по містах, які вижидали від большевицтва ратунку. А як видно з вістий, селяни також мають дуже мало поживи, бо мало сіяли і впрочім не хотять приймати теперішних московських паперових гроший. Аби зарадити в біді, **Ленін посилає на села „червоно-ґвардійців", котрі силою загарбують селянам збіже і худобу.** Отже селяни мусять не лише між собою воювати, але також і проти наїзників з міст. Такого добра діждались селяни від большевицтва. Тепер по московських селах не лише кров ллеть ся, але також вже хліба не стає і **голод** зазирає під хлопські стріхи.

Голод таксамо панує вже і по містах Московщини. Робітники самими большевицькими теоріями не можуть жити; хліб — перша річ, а його щораз то меньше і щораз то дорожіє уська пожива.

Значить, хоч большевики сповнили одну обіцянку, яку дали московському народови, іменно щодо **мира,** то завели його в справі двох других обіцянок, а власне — про **землю і хліб.**

Через те невдоволене проти большевицтва в Московщині росте з кождим днем і воно держить ся при власти вже тільки при помочи таких насильств, як держалось царське правительство перед упадком.

Через те не було би вже нічого дивного, як би найблизші дні принесли вістку про упадок большевицького правліня в Московщині.

Питане тільки, хто прийде на їх місце?

Ріжні московські партії будуть убиватись о власть: і соціялісти-революціонери, і соціялісти-демократи меньшевики, і кадети і октябристи і т. д.

Може прийде до якого порозуміня, а може візьмуть верх або ліві або праві з тих партій.

Богато залежить також і від сусідних держав, котрі можуть вмішатись і перевести „зміну правліня" на свій спосіб.

В кождім разі на зміну заносить ся, а недовге животінє большевицтва залежить вже тільки від опертя на насилї та хвилевого підпертя зі сторони Німеччини.

НА ПОЛІТИЧНІ ТЕМИ.

ЧИ БОРОТЬБА Є „НАРОДНИМ НЕЩАСТЄМ"?

Пише до нас один читач „Свободи", що то ґазети винні за боротьбу, яка була на американській Україні і додає, що за се „лежить прокляте народу на тих ґазетах".

Гадаю, що таких Українців, котрі дивлять ся на боротьбу як на „народне нещасте", є більше, тому хочу сказати на їх адресу кілька слів.

Сей помисл, що на Руси не має бути жадної боротьби ані жадних партій, є вже досить старий і тому його можна назвати „старорусьским". Для нього є навіть спеціяльні гимни як наприклад:

Де згода в семействі,
Де мир і тишина,
Щасливі там люди,
Блаженна сторона.
Їх Бог благословляє,
Добро їм посилає,
І з ними вік живе,
І з ними вік живе,
І з ними вік живе!

Або сей:

Чом річенько домашная
Так пливеш поволи,
Чом водиці не розллєш
З берегів по поли?

Годі плисти самотою,
Час вже тугу збути;
Шуми, ґуди филенькою,
Щоб далеко чути.

Я би в филю загреміла,
Та водиці мало;
Зате гладке личко моє,
Чисте як зеркало.

Були тучі, дощі, громи,
Филі загреміли;
Що-ж, підрили береженьки,
Воду сколотили.

Лучше плисти потихоньки,
Та певненьким ходом;
Оминати островоньки,
Камінє й колоди.

Так поплину тихо, смирно,
Без шуму, без горя,
З личком чистим, незмученим,
Чей дійду до моря.

Ті „старорускі" пісні про „згоду в семействі", про „мир і тишину", про „щасливих там людий" і про „блаженну сторону"; про те, що „лучше плисти потихоньки" та „оминати островоньки, камінє й колоди" — мають свою „старорускую фільософію".

Часи, коли ті пісні співано на Руси (на галицькій Україні), се часи по 1848-ім році; се часи по революції американській, французькій, німецькій, австрійській. Тодішні Русини (Українці) не брали жадної участи в революційних рухах, а в 1848-ім році творили ще полки добровольців, що ішли ратувати цісаря. За се їм признано деякі національні права, **однак зараз на другий рік відібрано і віддано галицьку Україну в неволю польської шляхти.** Однак Русини (Українці) надії не тратили; вони все хвалились у Відни, що вони „Тирольці Сходу" (що на сході ратували Габсбурґів підчас революції таксамо як на заході Тирольці) і виспівували собі дальше:

Так поплину тихо, смирно,
Без шуму, без горя,
З личком чистим, незмученим,
Чей дійду до моря.

Ціла та „східно-тирольська фільософія" опирала ся на тім, що як рабська служба Габсбурґам не вдала ся раз, то ще не треба попадати в розпуку; треба тільки дальше „плисти тихо, смирно, без шуму, без горя", а чейже „Тирольці Сходу" дійдуть до моря, та ще і „з личком чистим, незмученим" (нескаламученим).

Однак та „східно-тирольська фільософія" не знаходила оправданя. **Що кілька літ Українців в Австрії щораз то більше стискано, аж в 1867-мім році покійний цісар Франц Йосиф підписав з польською шляхтою умову, якою віддав український нарід в Галичині в польську неволю.**

* * *

Аж тоді Українці потрохи зачали пробуджуватись з просоня, в яке попали заколисані піснями „Де згода в семействі" і „Чом річенько".

Вони тоді побачили, що не вони оминали колоди, але бурливе житє оминало їх як колоди.

Вони побачили, що „лучше плисти потихоньки" пасує співати над Гнилою Липою, але над Бистрицею ся пісня ніяк не годить ся. Вони аж тоді переконались, що така ріка „з личком чистим, незмученим" є брудна, повна болота і нечистоти, а ся, що „в филю гремить", як Бистриця або Черемош, власне має не лише личко „чисте як зеркало", але ціла аж до дна чиста як зеркало; сьвіжа, жива, бюча і бурлива. „Гремить в филю", але „води не сколотить"; вода чиста як слеза.

І тоді в них стала забуватись „східно-тирольська фільософія" і вони щораз меньше співали про „згоду" і про „личко чисте, незмучене", а зачали співати такі пісні:

Доля тому дасть
Славу, честь і власть,
Хто здобуде її
У борбі, у борбі.

Або: „Не пора"; „Ми Гайдамаки"; „Шалійте, шалійте, скажені кати"; „У бій, у бій" і т. п.

Змінила ся була на галицькій Україні фільософія із „східно-тирольської" на — **українську, народну, боєву, революційну.**

Висловом тої фільософії були власне ті пісні, що кликали нарід до боротьби, до бунту, до революції — проти польсько-шляхотської 500-літної неволі.

І слово стало ся ділом, бо нарід став до бунту.

Ті громади українських селян, мущин і жінок, яких жандарми провадили в ланцюхах до тюрми, чи то підчас виборів, чи то підчас страйків — се були українські бунтівники проти польсько-шляхотської неволі.

Ті українські селяни, що сиділи по тюрмах, і ті їх провідники, як Іван Франко й инші; і ті селяни, що згинули від жандармських куль і баґнетів, як Стасюк, Каганець і инші—**се українські революціонери в Галичині.** Вони ввели бурливе житє на галицькій Україні, замісць „тихого і смирного, без шуму, без горя" і вони пробили галицькій Україні русло до живого, бурливого, чистого і свобідного житя, не як спокійна Гнила Липа, але як бурлива Бистриця.

І коли нині приходить ся тяжко польській шляхті удержати і галицьку Україну в неволі, то в тім власне заслуга тих українських бунтівників, що терпіли і житє своє віддали за волю і красшу долю свого народу.

* * *

Однак ті наші патріоти, котрі проклинають українські ґазети в Америці за файт, скажуть таке:

— Алеж бійтесь Бога, до чого ви то говорите? Ми розуміємо, що треба боротись проти шляхотської Польщі, та не можемо тільки зрозуміти, чому Українці мають боротись між собою!

На се треба сказати, що **боротьба — се природне право.** Все, що жиє, бореть ся, бо житє, то боротьба і хто перестає боротись, перестає жити.

В Галичині Українці мали також між собою боротьбу. І там повстали українські партії і між ними велась боротьба, навіть, коли лучились до спільної акції, то мимо того боротьби не покидали, а вели її дальше.

Так, впрочім, є в цілім сьвіті, не лише серед Українців. Боротьба ідей; боротьба нових кличів зі старими; боротьба нових напрямів зі старими.

Ся боротьба — се житє і воно дає силу народному організмови, яка здобуває йому права до розвитку і до ліпшої будучности.

Отже годі вимагати і від американських Українців „згоди, спокою і тишини".

І на американській Україні треба боротьби; треба „файтів" і навіть безпинних „файтів", — однак ходить тут о якість „файтів" та о способи їх; ходить о те, аби не ведено „файту" для самого „файту", але для ідеї, для засад; аби то була боротьба політичних напрямів, а не осіб.

В тім змислі і критика є боротьбою.

Критика також є потрібна і пожадана. Критикувати можна кождого, без жадної ріжниці, і з критики є великий хосен.

Але є критика і „критика".

Є **критика конструктивна** (будуюча), яка стремить до створеня якогось добра або до направи злого; а є також **критика деструктивна** (руйнуюча), якої цілию є ніщо инше тільки нищене.

Правдива критика не шукає тільки за тінями, але також і за сьвітлами чи за ясними промінями, і то за **ясними проміними передівсім.**

А вже зовсім безхосенною або просто шкідливою є так звана „критика", яка не є нічим иншим, як особистою лайкою усякими коршемними прізвищами, яким місце в салуні, але не в ґазеті, котра має задачу образувати читача, а не учити батярства.

Значить — боротьба є потрібна і конечна; Українці мусять, таксамо як і всі люди на сьвіті, боротись не лише проти ворогів, але також і серед себе самих.

Однак нехай то буде боротьба за засади; боротьба за політичні погляди і стремліня, а не боротьба за посади, чи взагалі поодиноких осіб проти осіб зі злоби, гніву і т. д.

А вкінци і способи боротьби нехай будуть культурні, а не дикі.

Українці в Америці можуть прийти до порозуміня, але мимо того не потребують покидати боротьби, в культурний спосіб. турний спосіб.

А тоді певно не буде між нами таких, що будуть писати до редакції листи про боротьбу як про народне нещасте. Вони зрозуміють її инакше і самі в ній візьмуть участь.

Володимир Б. Лотоцький.

В ЧІМ НАША СИЛА?

Великий розбрат і руїна панують тепер в бувшій великій державі — Росії й справляють свій гучний та кровавий бенкет. З усіх боків налетіли хижі круки, котрі видають себе за щирих синів батьківщини, не визнаної же ними — Росії і старають ся взяти владу до своїх рук, втулмачити свої думки й погляди масам і проводити їх в житє. Але їх стараня марні, бо ідеї соціялізму не прищеплюють ся з темних, недозрілих народних мас і замісць користи, замісць ладу та супокою, вчиняють ще більшу руїну. Захватники влади ремствують, що нарід чи не хоче, чи не може приняти їх вченя і тим поліпшити своє житє і замісць того, щоби зупинити ся, навпаки, старають ся ще більше, ще щирійше навязувати народови свої ідеї, а коли не можуть зробити нічого по добрій згоді, то заставляють силою зброї. І чим довше вони йдуть таким шляхом, тим гірше стає жити, тим більша руїна, тим тяжше стогне й озлобляєть ся нарід.

Яскравий малюнок сього дає нам сучасна революція. Як радісно було в перші дні революції, коли скинено тяжке ярмо самодержавя. Робочі селяни, інтеліґенція — всі йшли дружно рядами зі співом побідних пісень, радіючи з визволеня народів з вікового рабства. Здавало ся, що ось вже настав час царства Божого на землі, возвіщеного нам колись Христом.

Але не довго тягла ся та велика радість народу. На яснім небі волі почали зявляти ся хмарки утисків, які з кождим днем розростають ся все в більші та чорнійші хмари. І тепер замісць веселих пісень скрізь чуєть ся плач і стогін міліонів голодних і холодних „вільних" російських горожан. А стало ся се через те, що з перших же днів революції провідники її, будучи опянілими від здобутків волі, повели її не правдивими шляхами.

Коли ми уважно прочитаємо евангеліє Христа, яким нам найбільше возвіщено правди й любови, то знайдемо заповіт Христа, де Він каже: „Не вливайте нового вина в старі міхи, бо коли воно пічне бродити — пірве міхи і вино пропаде". А-ле провідники народу не взяли на увагу сих правдивих слів і в темні, непідготовлені маси, віками гнічені жандармським устроєм, котрі могли працювати і жити тільки на мутузку царських чиновників та поліцаїв, вкинули новий устрій житя, вкинули всі свободи, захотіли в темних масах-рабах провести відразу всі соціялістичні реформи. Та не видержали того старі міхи. Міхи — нарід не вмістив в собі тої волі в її сьвятім розуміню, а не вмістивши в собі соціялістичних ідей, перетворив ся не у вільний нарід, а в свавільних розбещених рабів, а то й гірше — в грабіжників та розбишаків. Се ми бачимо з перших же днів революції. Темні маси народу, замісць того, щоби, будучи вільними громадянами, заняти ся поліпшенем свого житя чесною працею, знехтували всі закони, права й сумлінє і пійшли грабувати та розбивати маєтки, скарби, фабрики та заводи; нищити всі вікові здобутки культури — будинки, музеї, сади, памятники і т. и. Се все стало ся лиш тому, що свободи були надані відразу непідготовленому народови і, навпаки, не стало ся-б так, як би було доведено революцію иншим шляхом підвисшеня культурно-осьвітного рівеня народної маси.

Нарід, знесилений розбоями й розбратом внутрішним, втеряв змогу захищати ся від зовнішного ворога і змушений був на всіх фронтах припинити війну, чим скористував ся імперіялістичний нарід, ворог славянства — Німці. Насунули вони лавами зі всіх боків, заполонили собою державу і, почувши за собою силу, починають придушувати волю, придушувати всі здобутки революції. А правителі російські обмежують ся тільки тим, що посилають до Берліна та Відня ноти, на які ніхто не звертає уваги. Таким чином наші кабінетні теорики, провідники революції, по їх же виразови „углубили" революцію дуже глибоко і мабуть довгі роки вона не зможе підняти свою голову.

Здаеть ся, ми маємо добрий приклад на науку, якими шляхами повинно йти українське громадянство, здобуваючи собі волю, воскрешаючи самостійність, поховану ще за часів Петра І. та Катерини II. А так маючи на увазі сей приклад, ми повинні всі свої сили, знанє й умінє прикласти на підвисшене осьвіти серед селянства, бо в селянстві вся сила, а воно може добре зорганізуватись і бути сильним лише тоді, коли буде добре освіченим, буде національно сьвідомим. Памятаючи се, ми повинні не жаліти ні сил, ні коштів, ні здоровля на підвисшене серед українського громадянства осьвіти і мати на увазі, що ми се не викидаємо на улицю, віддаємо не чужому народови, а вкладаємо в національну скарбницю; і коли скористуємо ся сим богатством не ми, то скористують ся наші нащадки, наша вітчина — Україна. А коли ми віддамо своє добро за ідею, за рідний нарід, тоді ми вправі назвати ся синами України.

Правда, тяжкі часи переживає велика страдниця Україна, але тимбільше повинні ми бороти ся за її добробут, памятаючи, що золото тільки через огонь здобуває собі красу й вартість. Коли ми бачимо тепер, що Німеччина зрадила Україну, то се не повинно в нас викликати одчаю. Адже ми знаємо з історії, що всі народи, з якими тільки Україна бажала союза, зраджували її, вбачаючи в ній ласенький шматок для себе. Зраджувала Орда, Туреччина Польща — зрадила і Московщина. І перше місце серед зрадників належить Московщині, бо вона зазіхнула не тільки на богатства України, її звичаї і державність, але навіть і на найкоштовнійше для народу — на його мову. І коли Україна могла бороти ся за свою самостійність, за визволене зпід московсько-царського ярма 260 літ, то тепер богато лекше й скорійше вона переможе й скине ярмо, яке хоче надіти на Україну Німеччина.

Коли ми возьмемо на увагу російську революцію, то нам відразу стане ясно, що не у зброї сила, а в розумі, в осьвіті. Легко російський нарід скинув з себе пута, в які його було закуто 300 літ та, будучи темний, ніяк не може він вибити ся на твердий грунт, по якім міг би далі провадити свою великої ваги роботу державного устрою.

Тому то ми, Українці, приступаючи до роботи тут, на Далекім Сході, щодо українізації краю і не маючи під собою твердого грунту, не повинні вмішуватись у політичну боротьбу партій инших національностий, не здіймати між собою політичних суперечок, як то робить російська демократія, а організувати ся всім, не поділяючи ся, що то буде робітник, то буде селянин, а то — буржуй. Перш за все ми повинні памятати, що ми всі є сини одної матери України, а мати не розбирає, чи то є син чи дочка, чи то дитина старша чи то молодша — в неї всі діти однакові, вона всіх однаково кохає, всіх жаліє й доглядає.

Відкинувши всі партійні суперечки, приступім дружно до праці. Хай всім нам буде одно лиш гасло: „Самостійна, ні від кого незалежна, вільна Україна". І піднявши високо національний прапор, підемо в нарід сіяти осьвіту, сіяти зерна правди й братної любови; а коли покажуть ся перші їх овочі, візьмем ся за устрій політичного й державного житя серед загалу українського громадянства.

С. Сумний.

(„Засів", ч. 20, з 2. червня 1918).

ДОПИСИ.

З CLEVELAND, O.

Чи будемо ми коли „люди між людьми"?

Заходом товариства „Организація Українського Жіноцтва в Америці", відділу 6-то ім. Ольги Степанівної в Клівленд, О., відбув ся 16. червня б. р. баль.

Прочитавши оголошене, я з великою радостию й охотою пішов на сей баль. Думаю: „Се-ж наші сьвідомі одиниці-женщини устроюють баль; буде своя рідна милозвучна пісня, ну, тай і без наших українських танців не обійдеть ся"...

Я признам ся отверто, належу до тих, котрі чуже шанують, але своє цілою душею люблять. За малу хвильку я мало чи в дома не гукнув: „Ой я козак зза могили, грають в месте жили"...

Бо, бачите, я вже і не з тих молодих, але як вчую свою пісню-музику, то гейби мені доперва вісімнайцять літ було. Єй Богу, що правду кажу! Бо чиж не поривающа за душу-серце наша пісня? А ще як під такт пісні заграє музика, хоч би такої:

Музиченько як заграє,
Козак заспіває,
Гарна любка засьміє ть ся,
Душа радуєть ся.

Або:

Ой в моєї любки, любки,
Губки солоденькі,
Намастила мати медом,
Як були маленькі.
Намастила мати медом,
Тай забула втерти,
Щоби були солоденькі
До самої смерти.

Або:

Болять мене руки й ноги,
Болять мене кости,
Та най би то від роботи,
А то від милости.

З тою уявою-веселостию я пішов на той баль, бо думав: „Се-ж наш баль, а там будуть „козацькі діти", сьвідомі Українці". Та я завів ся!

Прийшовши на баль, я заплатив вступне, щей згодив ся послужити в т. зв. „чек румі", а до кінця балю не чув нашої пісні, не бачив ані одного нашого танцю. Тільки „ту степс" і такі инші, а при тім співи, так в „пів-голос", англійські, і говорене також таке.

Тай хотілось на вид сего гукнути: „Україно, Україно, отсе твої діти!...

Були в нас і є люди, так звані великі люди, що клали і кладуть свої буйні голови за свій край, за істноване свого народу, але не бракує і „бездушників", яничарів. Я нинька читаю вісти аж з глухої Сибіри, з Харбіна, що наші брати, вигнані в далеку чужину царем-катом за се, що не хотіли бути яничарами, устроюють тепер свої забави-концерти; яка в них сьвідомість народна, як вони своє люблять і дорожать своїм. А нас тут цар-катюга не засилав, хоч з добра ми також тут не опинились, але бодай мали змогу своє рідне плекати і розвивати, а не так як в Расеї: „слушать і молчать".

Ми, опинивши ся в Америці між культурним народом, на сором нам свого встидаємось. Нам треба знати, що нинька культурний сьвіт числить ся тільки з тими, котрі своє люблять, а чуже шанують.

Один раз були вже музиканти і роздали ноти нашого танцю, так „модерні" наші танцюристи заказали музиці грати. Чому? Бо то своє. Бо коли вже наділа краватку на себе, або наділа „дрес силковий", то вже прямо самі себе питають: „Чи то я, чи не я? Ні, то таки не я!"

Або та мода з волосєм. Більшість, що правда, стриже волосє як звичайно, а декотрі то так виглядають, як той Хуна-тальмудист у старім краю, що то, обголивши голову, наложив на чуб „ярмурку". Щодо женського пола то більшість поробила фризури прилично, а було чотири між ними, що мали не фризуру, а якусь чудасію — так, гейби їх напала в дорозі буря з градом і громами. І на мій запит, хто вони є, я дістав відповідь, що то „нашї"... Ех, та мода! Але і мода має свої границі. Бо коли у Львові показали ся ті „Марисе" та „Ядвіги", що то не „орють і не сіють", а дуже розкішно жиють, в французьких штанах „нової моди", то загал свистав за ними, кричучи: „Оддай портки!" Ну, а тут „фрі контрі", тут можна всьо, і як хто хоче. Мені пригадуєть ся краєва подія щодо моди, але в иншім виді.

В селі Б., товмацького повіту, ночували одного разу цигани, а що в тім селі не було коваля, то тамошні селяни намовили одного цигана, щоб той лишив ся в їх селі, а роботи буде мати [illegible] лишив ся. Робив ковальство, роботи мав доволі, а сьвята сьвяткував враз з селом. Коли прийшли Великодні сьвята, люди налагодили паски і ріжні річи до сьвяченя, ну тай печені пацята з хріном в зубах. А циган і собі тесаме злагодив.

Коли на Великдень люди позносили свої річи сьвятити до церкви, то циган приніс також свою „благодать". Було в него всьо, тай було і пацятю печене, але замісць встромити йому хрін в зуби, як в нас роблять, циган зробив „моду" і встромив пацяти хрін під... хвостик. Бо він хотів ще моднійше показатись. Коли люди се побачили, давай цигана виганяти зпід церкви, і циган мусів зробити так, як люди роблять.

Так і тут одиниці поступають з тою модою, аж поза границі приличности, і ще горді з того, що вони так уміють зробити.

А при кінци до Вас слівце, пані В. Онищук. Ви не зражуйте ся в повзятім Вами ділі. Працюйте, що можете, між жіноцтвом, бо се половина нашого народу. Жінкам треба, щоби були сьвідомі члени нашого народу, сьвідомі матери своїм дітям, а коли будуть сьвідомі, то виховають нам сьвідоме покоління молоде, а з сих молодих наших членів виростуть сьвідомі люди, що зуміють постояти за нашу неньку, за його дійсну свободу. Бо тільки через просьвіту ми зможемо злучитись у велику громаду, і станемо до спільної праці, сестри і брати; тоді досягнемо своєї мети.

Андрій Дмитрейко.

—o—

З OLYPHANT, PA.

Спростоване.

В „Народній Волі", ч. 95, в статі під заголовком „В справі манифестації в Олифанті" находять ся слідуючі слова незгідні з правдою: „О скільки нам звісно, то навіть місцевий греко-католицький парох в Олифанті, о. Олексів, прийшов перед православну церкву, прилучив ся там до групи православних і разом з ними машерував у поході".

За те правдою є, що я не ходив перед православну церкву, не прилучував ся там до групи православних і разом з ними не машерував у поході.

Дальше незгідні з правдою є слідуючі слова: „А о. Олексів чейже не є архибольшевик, ані большевик. А н. „Демократ" чомусь пересчив его. Він також докоряє „Народній Волі", що вона колись містила оголошення мітингів Юнії „Промислових Робітників Сьвіта", забуваючи, що в тімсамім часі тісамі мітинги оголошував також о. Олексів таки в церкві в Олифанті".

За те правдою є, що я ніколи не оголошував в церкві мітингів „Промислових Робітників Сьвіта" і правдою є, що раз двоя людий просили мене оголосити мітинг, бо закладають нову славянську робітничу юнію, і я оголосив в церкві, але опісля серед тижня я довідав ся, що мене тї люди обдурили і що се не був мітинг якоїсь нової славянської юнії для робітників, але що се в дійсности був мітинг юнії I. W. W. В слідуючу неділю я пояснив людям в церкві, що та нова юнія, яку закладають, не є добра, бо вона анархістична, і як ошукують людий і сьвящення, коли правду закривають, а кажуть, що се є лише нова славянська робітнича юнія.

Незгідне з правдою є також слідуюче: „Приготовання до сеї манифестації робили ся майже цілий місяць. Ніхто з Скрентону не брав ані наймеишої участи в тих приготованях. В Скрентові просто ніхто нічого про них не знав. „Народна Воля" довідала ся про пропоновану манифестацію аж тоді, як прислано з Олифанту просьбу о поміщене відповідного оповіщеня в газеті".

За те правдою є, що до мене приходили раз один чоловік, а другий раз другий, і просили мене, щоби я вступив до спільного москвофільсько - українського вічевого комітету. А коли я запитав ся тих людий, хто їх взиває до такого віча, то вони казали: „Федерація", о. Струтинський і „Народна Воля". На се маю сьвідків. А ті люди не є нашими парохіянами. З їх бесіди я пізнав, що се є перелетні птиці, бо зміняють часто своє місце перебуваня.

о. Михайло Олексів.

—o—

З PITTSFIELD, MASS.

Спростоване.

На адресу редактора „Свободи" прийшло ось-таке письмо:

Aug. 14. 1918

Pittsfield, Mass., 24 Lenox Ave.
Dear Sir:—

Received your note in which you state you are willing to publish a retraction written in Swoboda about me. State following:

Дописъ питсфилдскаго автора на свящ. Николая Губяка была написана съ ненавистью за что наша редакція извиняется.

Самое главное что свящ. Николай Губякъ николи не признавался украинцемъ и даже не хоче чути про украину.

Авторъ ошибочно написалъ что Батюшка Губякъ остался для информацій но онъ остался потому что есть почтеннымъ членомъ той организацій и послѣ митинга остался только комитетъ чтобы рѣшать програму что была послѣ парады.

Батюшка Губякъ есть твердый и добрый православный священникъ и не есть ни якимъ измѣнникомъ.

Шесть (6) украинцевъ прійшли на митингъ ради того чтобы только стати членами New Citizens Club.

P. S. I as an American citizin and a Honorable Member of New Citizens Club want this to be retracted. In this organization are two Lawyers who are witness: that I never said such things as you author of the article said so. If you publish this kindly send me a copy to prove it. If not let me know.

Rev. N. Hubiak.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. „Вільні Козаки", від. 310, подає до відома всім членам, що спеціяльний мітинг відбудеть ся дня 17. серпня при 345 Ремінгтон стр., о годині 5.30 пополудни. Конечною річию було би, щоби всї члени прибули на мітинг, бо є важні справи до обговорюваня. В противнім разі щоби члени не жалували ся, що зайшли якісь нові ухвали без їх відома. — І. Феляк, секр.

САВТ БЕТЛЕГЕМ, ПА. Бр. св. Димитрія, від. 208, повідомляє всіх своїх членів, що звичайний мітинг відбудеть ся дня 18. серпня, точно о годині 12.30 пополудни, в галі звичайній. Кождий член обовязаний явити ся на означений час, з причини, що ми сей мітинг маємо відбути скоріше, а опісля по нашім мітингу відбудеть ся другий мітинг — церковний. На сім мітингу кождий член обовязаний вписати ся, так бр. св. Димитрія, так і з бр. св. Йосафата (Провидіня). Тим дво братства мають обговорити справу посьвячування своєї церкви. — І. Седельник, секр.

ДЖЕРЗИ СИТИ, Н. ДЖ. Бр. св. Николая, від. 4, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітинг відбудеть ся в суботу, 17. серпня, о годині 8-мій вечер, в галі Народного Дому, 72 Морріс стр. Обовязком кождого члена прибути на сей мітинг і заплатити свою вкладку а не передавати через другого члена або посилати дітий. Вкладок від дітий не будеть приймати. — П. Крайник, предс.; С. Ганич, кас.; М. Симкула, секр.

ІНТЕРЕСНИЙ ЛИСТ РОСІЙСЬКОГО УКРАЇНЦЯ.

Один з передплатників „Українського Голосу" з Саскачевану, п. Ружецький, надіслав до сеї часописи інтересний лист до поміщеня. Сей лист пише його брат Іван, який повертаючи з Канади на Україну, мусів задержати ся в Йокогамі, в Японії.

Зміст його слідуючий:

Йокогама, Японія,

20. цьвітня 1918.

Дорогий Брате!

Після довгої подорожи прибув я до Японії. Розумієть ся, що тут мені не місце, але прийшло ся тут затримати на пару днів, от і пишу дещо з своєї подорожи, як заразом і про сей край, але тільки те, що я виджу і можу зрозуміти. І так я виїхав з Вікторії з початком цьвітня; їхав на воді 16 діб; була буря щось 8 днів, шаліла так, що аж мозки трохи не повискакували; трохи намучив ся в дорозі. Корабель був японський і зарікаю ся, що більше я на їх кораблях не поїду; їсти дають мало і зле обходять ся з людьми.

Тепер щодо краю і порядку то наразі мало що можу написати, але так з вигляду сего міста, то виглядає незгірше, от так ніби як Саскатун, лише що нема таких порядків, як в канадійських або американських містах; фабрик є досить і є вони всілякі; добра пристань, але улиці посеред міста то не дуже ріжнять ся від задних улиць, що є поміжи домами в американських містах. Нема тут нічого, велика біднота усюди, і все дуже дороге; сей нарід живе найбільше рижом і рибою, а черевики не дуже легко видіти на улици на кімсь. Як увидиш, то се буде або Европеєць, або Американець, поліціянт, офіцир або хтось инший з урядників; а як на цивільним увидиш сурдут і черевики, то будь певний, що то як не граф, то барон. От яке тут щастє в сій так много публікованій Японії. Щодо порядків в глибині діл то ще не було коли познакомитись, але все уладжене на англійську форму. Почта, зелізниці, телеграф, телефон і управа держави — все складаєть ся на подобу як в старій Англії. Народу повно всюди як саранчі. Але як сей нарід бідно жиє і на чім, то мені з дива не сходить; та все мені прийдеть ся тут побути з тиждень, то за той час щось більше дізнаюсь і опишу, але з гори зазначую, що **під теперішний час над Північну Америку нема ніде ліпше жити і порядків нема лучших;** розумієть ся, що і західна Европа чи не перевисшає Америку щодо порядку, але се було в часї мира, а не тепер.

Ну, треба дещо натякнути про Росію, але що тут чоловік може дізнати ся правди, то трудно розібрати. Покищо я не там ще, а бач, що кожде діло робить ся ясним аж тоді, як воно стане перед очима чоловіка, а що тут мож дізнати ся, то се лише слухи та перекази всяких людий, а дійсної правди не мож добитись. Одного чоловіка здибав, котрий виглядає, що говорив правду, так я думаю. Він є капітаном підводної лодки, значить був він ним за старого і за Керенського правительства. Сим він не вихваляєть ся, бо мав всі папери службові і весь уніформ своєї служби. По його оповіданю то він виїхав з Петрограду 10. марта 1918 р. і до Японії приїхав десь на 12. цьвітня сего року. Цілий час, то є місяць, він був у дорозі до Владивостока. Після його говореня то Росія розкладаєть ся тепер оттак: Фінляндія і Україна відділились, а обі сї держави роблять так, як Німцям треба. Кавказ не признає большевиків, а також східна Сибір не признає їх. Що з сего вийде, не знати; тільки що там більше партій ніж є людий. Щодо европейської Росії то по великих містах чистий голод панує, а також і по меньших містах не ліпше. Всюди біда і голод; робіт нема, бо нема що і чим робити. Фабрики всі, які були, за перестали роботу, бо нема 1) порядку; нема кому управляти ними; 2) нема сирого матеріялу; 3) нема гроший, а большевики, хотяй кажуть, що без гроший можна жити, однак ані один не хоче пальцем кивнути, як не заплатиш йому.

Я звертаю Тобі увагу, що се, що я пишу, не є моє власне сьвідоцтво, але переказ офіцира. Значить, фабрики доти йшли, доки був уголь у фабриці і доки йшла машинерія, але як не стало угля, та попсувала ся машинерія, тоді все стануло і замісць направити стали розтягати, хто що міг захопити з фабрики. Се стало ся раз тому, що кождий є рівний і господарем фабрики, тому хто-ж буде йому боронити або має розказувати. І таким способом розграбили все, що було гідне і що могло витворяти потрібний продукт. Людий, які знали управу і розуміли річ, порозганяли, або побили, і тепер не рідко межи собою бють ся. Вони так вже надоїли всім здорово думаючим людям, що, здаєть ся, їм вік недовгий. На запит, хто се такий, ті здорово думаючі люди, то він відповів, що є велике число пролетаріяту, що навіть на саме слово большевик плює; щодо самого большевика, то він (пролетаріят) готов його знести з лиця землі. Після його розказів то серед большевиків є дуже мало людий, котрі дійсно розуміють і тримають ся програми і законів соціялізму; а найбільше німецьких агентів і голоти, котра так розумієть ся на соціялізмі, або на ріжних адміністраціях, як безрога на зьвіздах. Щодо порядку там тепер то можна найтрафнійше сказати: ціла анархія і так сказати — робітнича доба. Рабунки, злодійства то собі звичайна, порядкова, кождоденна робота большевиків, а убийств — то на фронті тільки не убивали, що убивають большевики. Запитав я його також, кого рабують і убивають большевики, то він сказав: „Так без розбору". Там діло іде так: Перше вони збирають ся разом і нападають на того, котрий щось трошки має; як віддасть завчасу, то часом пустять живого, але потім, як що здобудуть, то сейчас при розділі добичі один другого стріляють і ріжуть. Щодо селян то вони ані за одними ані за другими не ідуть, бо не знають, хто їм тепер брат, а хто ворог. А в додатку кождому звісно, як то мужик розумієть ся на політиці, тому нема чого і від них сподївати ся иншого, однак се певне, що вони не за большевиками. В Сибіри порядок трохи ліпший і люди якось трохи ліпше розуміють ся на річах. Голоду меньше, а се тому, що ліпший порядок і меньше людий там є. Взагалі то там каша, що і чорт не розбере. Скільки тут є правди, не мож нічого про се сказати, але сей чоловік на вигляд собі нічого; я сам, судячи по деяких инших людях, що направили ся в Америку, цілком годжу ся з його розказами щодо голоду і рабунків, бо Росія мала репутацію на се в добрі часи, а тепер то тим більше; але знова припімну, що я сего власними очима не бачив, то не знаю, скільки тут правди і як воно дійсно виглядає. Починати щось ворожити було би дурним, бо часом діла не так складають ся, як вони представлені на 1000 миль.

Тепер то я думаю, що виїду в Росію. Розумієть ся, що наражу ся на ризико, але нема що робити; раз на то пустив ся; але як би прийшло ся відси виїхати, то нема чим, а ще як не будуть пускати, як з Росії так і з других держав, от тоді буде музика...

Сим разом кінчу і желаю Тобі і всім родимцям веселого житя та успіху.

Твій брат **Іван.**

Марко Скритий.

ЯК БИ ТИ ЗНАЛА...

Як би ти знала, як мені бавно,
Як мені тужно за тобою,
Як ллють ся сльози, кохана Ганно,
Як думи водять головою...
Може-б приплила,
Плачі втулила,
Сльози утерла,
Смуток убила...

Як би ти знала, як гірко жити
Самотно в краю між чужими,
І вірно-щиро те любити,
Що лишив дома між своїми...
Ти-б дорожила,
В серцю тулила
Кождіську хвильку,
Що ми прожили...

УДЕРЖУЙМО В ЧИСТОТІ НІГТІ.

Гігієна робить значні поступи. Маємо тепер про неї докладнійше поняте. Не забуваймо про її приказ. Вказівки гігієни стають з кождим днем більше потрібні і конечні для житя. Бачимо се в кухни і спальни. Всьо чистійше, почавши від ліженя, аж до воздуха.

А однак находить ся ще одна царина, в котрій не зроблено майже ніякого поступу, а сим є нечистота за нігтями. Се є оселя найбільше завзятих ворогів нашого здоровля і житя.

За нігтями громадять ся всілякі отруї і насіня всіляких галапасів, Бог знає, скільки погубних, обридливих мікробів.

Коли дослідники пічнуть вичисляти ріжні роди погубних бактерій, що спричиняють недуги, а які мимоволі виплоджуємо за нігтями, — зробить ся нам неприємно. Найбільший легкодух мусить задрожати зі страху. Є їх без числа — стафолькокі, стрепсокі, жовті бактерії, яєчка оксеврисів, солітерів і т. п. А се все могучости, більше грізне від холери і тифу.

В повістях говорить ся з подивом про гарно вичищені руки графинь і княгинь. А однак о скільки більше значіня мають для здоровля і нашого щастя чисті руки кухарки. Скільки то разів приходить ся нам бачити болючу розпуку по втраті улюбленої дитини. Проклинаєть ся тоді лікарів, нарікаєть ся на всіх і вся, що нема справедливости на сьвіті, питаєть ся долі, що завинила невинна дитина, за що постигла її кара смерти, на що було комусь одинокої потіхи батька й матери і т. д.

А однак завинила тут мати, що не чистила нігтів дитини. Сама годувала недугу, бо полишила ворога, котрого можна було так легко позбути ся. Тому удержуймо в чистоті нігті. Не тільки удержуймо їх в чистоті самі, але працюймо над сим, аби і другі се робили.

ПОВІДОМЛЯЄМО

всіх тих, котрі писали до нас в справі роботи в наших майнах в Curtisville, Pa., що ми ще маємо кілька місць вільних для добрих майнерів. Нас примусила до вибору сеї дороги для повідомленя, ся обставина, що ми одержали незвичайно велике число зголошень від майнерів. Ми постараємось о кілька хат мешкальних, хотяй ми воліли би самотних мущин, котрі хотіли би мешкати при родинах. Наше вугле є високе, нема газів, води ані лупка. Се є юнійна майна, яка платить юнійну плату і де нема робітничих непорозумінь. Ті, що хотять працювати в сїй майні, нехай їдуть до East Pittsburgh, а там знов нехай пересядуть ся на зелїзницю Bessemer and Lake Erie Railroad, яка іде просто до Curtisville, Pa., а тут удайте ся до Mr. Pollock і покажіть йому се оголошене. Коли не можете прибути особисто, то пишіть по близші інформації до: 95…

MR. E. VARADY,
407 House Building,
PITTSBURGH, PA.

ВОЄННІ ВІСТИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 16, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

(Продовжене зі стор. 1-шої).

НА МОРИ.

НІМЕЦЬКА ЛОДКА НЕДАЛЕКО ПРИСТАНИ НЮ ЙОРКУ.

Затопила великий американський корабель з набором нафти.

НЮ ЙОРК, 14. серпня. — **Німецька підводна лодка, яка підійшла майже до вїзду до нюйорської пристани, затопила вчера вечером американський корабель „Фредерік Р. Келоґ".**

7 людий зі залоги корабля згинуло, решту залоги, яка складала ся з 35 осіб, забрав на поклад прибережний американський корабель.

„Фредерік Р. Келоґ" числив 7.127 тон. Його будова коштувала $1,500.000. Корабель плив з Тампіко до Бостону, везучи 70.000 барелів чистої нафти. Корабель був власностию „Петролеум Транспорт Ко." і доперва перед роком був побудований в Окленд, Каліфорнія.

НА СИБІРИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 16, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСКА У ВЛАДИВОСТОЦІ.

ВАШІНҐТОН, 15. серпня. — **Американські війска прибули вчера до пристани Владивостоку, щоби получити ся з прочими війсками аліянтів і помогти чесько-словацькій армії в кампанії на Сибіри.**

Американські війска складають ся з 27. правильного полку піхоти з Манілї (Філіпінські острови). За ними слідують дальші війска, а именно ще один полк з Філіпінських островів і війска, які мають надійти зі Злучених Держав.

Чехо-Словаки на Сибіри находять ся в небезпеці.

ЛОНДОН, 15. серпня. — **Чехо-Словаки на Сибіри находять ся в небезпечнім положеню і їм грозить цілковите відотнене відвороту,** як се доносить кореспондент „Таймса" з Владивостока.

Лише мала частина чесько-словацьких війск є зоружена. Всі прочі їх війска не мають належного зоруженя. Вони є нинька цілковито відтяті від сходу і нема навіть чутки, що з ними діеть ся.

Кореспондент каже, що у Владивостоці панує серед Чехо-Словаків з того приводу велике занепокоєне. Кореспондент пише дальше отсе:

„Чехо-Словаки розпочали би дуже охотно наступ на захід, щоби помогти своїм братам, але їх сила є дуже мала в порівнаню зі силою противника, а до того ще недостаточно зоружена.

„Коли аліянти мають намір позістати на тилї, а лише чесько-словацькі війска мають бороти ся, то мала армія ґен. Дідеріха буде небавом зовсім знищена. Треба однак припускати, що аліянти візьмуть активну участь у боротьбі на більші розміри ніж се доси було пляноване".

Німці переводять мобілізацію на Сибіри.

Лондон, 15. серпня. — Телеґрама з Владивостока доносить, що Німці завели на Сибіри примусову війскову службу.

„Після оповіданя жовнірів, яких взяли Чехо-Словаки в полон, — говорить телеґрама, — німецькі вандрівні відділи забирають примусово до війска всіх мущин у віці від 18 до 45 літ. На случай непослуху ставлять їх перед зґерманізовані революційні трибунали, які засуджують їх на смерть.

„Відділ, зложений з таких рекрутів находить ся під командою німецьких офіцирів. До кождого такого відділу є додана одна компанія, зложена з бувших німецьких полонених. Пересічно припадає 20 Німців або Мадярів на кождих 60 Москалів".

Злучених Держав не має наміру робити нових заяв супроти Чехо-Словаків, відмінних від заяви симпатії, яку недавно оголосив був президент Вілсон.

Заяву, яку зложили доси інтересовані держави в справі Чехо-Словаків, треба розуміти, що всі вони симпатизують зі змаганями Чехо-Словаків до незалежности від Австро-Угорщини.

(Як відомо, англійське правительство оголосило перед кількома днями признане чеської самостійної держави).

В АВСТРО-УГОРЩИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 16, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Масові страченя і увязненя в Чехії.

ЛОНДОН, 14. серпня. — **З приводу заворушень в Чехії австрійське правительство видало вирок смерти на 74 чеських жовнірів і зарядило масові арештованя по містах Чехії,** як се доносять монахійські і дрезденські часописи.

По чеських містах скріплено мадярські залоги. Богато оружа сконфісковано. Заборонено відбуване публичних і приватних зборів. Богато часописий зовсім закрито, прочі находять ся під строгою цензурою.

Монахійські часописи заявляють, що найменьший випадок може привести до загального повстаня в Чехії.

Становище Злучених Держав супроти Чехо-Словаків.

ВАШІНҐТОН, 14. серпня. — Секретар загр. справ, Ленсінґ, заявив нині, що правительство

ВІД УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ГРОМАДИ В НЮ ЙОРКУ.

Подаєсь до відома всім представителям відділів Укр. Нар. Громади в Ню Йорку, що піврічні збори Загальної Громадської Ради відбудуть ся в четвер 22-го серпня (авґуста) в Укр. Народнім Домі. 98-100

Як звісно, що на тих зборах буде полагоджуватись богато дуже важних справ, тому всі зобовязані явитись на час.

Збори зачнуть ся точно о годині 8-мій вечер.

Неявившиий ся представитель свого відділу буде усунений.

П. Задорецький, предс.,
Д. Шигай, секр. рекорд.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Подаєсь до відома головній старшині, що засідане Січової Орґанізації відбудесь дня 25. серпня с. р. в Укр. Народнім Домі, під ч. 217-219 І. 6-та улиця в Ню Йорку, о год. 9-тій рано з слідуючим порядком:

1) Звіт Січової старшини.
2) Справа Січового органу.
3) Справа поширеня Січового руху в Америці.
4) Справа головного Січового здвига на рік 1919.
5) Внесеня і дискусії.
6) Замкнене засіданя.

П. Задорецький, отаман.
Я. Шаровський, писар.
96-01

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Новий асентирунок.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 16, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Тому, що молодців шлеть ся до таборів так скоро, що 1-ша кляса вже є на вичерпаню, президент Вілсон зарядив, що субота 24-го серпня є днем реґістрації для тих, які по 5-тім червня 1918 року скінчили 21 рік житя. Кажуть, що відтак буде реґістрація кождого тижня для тих, які протягом даного тижня покінчать 21 рік житя.

Дезертир дістав 6 місяців.

Россел Во, 16-літний охотник в таборі Девенс, дістав 6 місяців арешту за се, що здезертирував з армії. Коли Россел вступив до війска, його батько ще працював. По якімсь часі він дістав лист від мами, в якім було написано, що батько вже не може працювати, через що мама з маленькими дітьми спустилась на ласку добрих людий. Сей лист зворушив молодого Росселя і він постановив здезертирувати з армії. Йому грозив за се 3-літний арешт, але військовий адвокат випросив для Росселя меньшу кару.

Нагла смерть Українця, американського жовніра.

Дня 16-го липня помер наглою смертию 28-літний Українець-жовнір, Петро Ґрещук, в дорозі з Ґілт Едж, стейту Монтана, до Форт Меєр, Вірджінія, де був стаціонований. Він помер на удар серця в часі їзди потягом. Перед вступленєм до війска він враз з братом фармерував на 325-акровій фармі. Тут приняв американське горожанство, вів гарне господарство і був загально люблений. Походив з краю із села Ослави Чорні, надвірянського повіту в Галичині, відки виемігрував до Канади, а відтак до Злуч. Держав. Його тіло привезено до міста Левістон, де поховано його з військовими почестями, при участи війска, ветеранів з еспанської війни та при здвигу людий, бо се був перший померший жовнір в повіті Ферґус.

„Нова розправа для Мунея" — плятформа кандидата.

Справа робітника Томи Мунея, засудженого на смерть за майбутний злочин підложеня бомби в Сан Франціско в 1916 році, наслідком чого впало жертвою кілька осіб, стала так важною, що на її основі опирає свою плятформу один кандидат на ґубернатора Каліфорнії. Є ним Чарлс МекДжі. У своїй відозві до виборців МекДжі каже, що коли він буде ґубернатором, то потрібно йому буде лише 4½ мінути, щоби зарядити поновну розправу для Мунея. Він каже: „Коли би мене вибрано ґубернатором і предложено би мені справу Мунея, я зарядив би поновну розправу. Я не знаю, чи Муней є винуватий чи ні, але розумію, що найсправедливійше було би зарядити новий процес".

Наслідком сильної спеки, яка аж надто пекла в кількох останних днях, в Айові, як доносять урядово, зіпсуло ся 25,000.000 бушлів збіжа вартости 40,000.000 долярів.

Доглядайте здоровлє дітий.

В останних часах федеральні, стейтові, повітові і міські власти Злучених Державах почали звертати пильну увагу на плеканє дітий-немовлят в сій державі. Почин до сього дав звіт міністерства праці, який виказує, що смертність між дітьми, головно чужинецьких родин, є застрашаюча. Звіт подає за примір місцевість Вотербори, Конн., де на 85.000 мешканців є 2.197 дітий дуже лихого здоровля. Кажуть, що сим дітям грозить неминуча і безпроволочна смерть. Вина тут спадає на матери, які або не вміють або не хочуть або не мають часу доглядати свої діти. В більшій части случаїв вина спадає на родичів, які є байдужні у плеканю дітий. Міністерство нотує, що комісія здоровля у Вотербори не знала про 329 дітий. Вони породили ся, а родичі були настільки байдужні, що навіть не повідомили про се комісію здоровля. Розуміеть ся, в такім случаю сі діти не могли користати з публичної помочи, бо про них не знали інтересовані міські власти. Тому власти кажуть, що повинностию материй є доглядати здоровлє своїх дітий. Матери повинні зчаста приносити свої діти до публичних безплатних лічниць, де лікарі будуть бадати їх здоровлє.

В Народнім Домі в Ню Йорку відкрито безплатну лічницю і клініку.

З канцелярії Української Народної Громади в Ню Йорку донесено нам, — як се вже було подане у „Свободі", ч. 93, з 6. серпня — що в Українськім Народнім Домі, 219 Іст Шеста улиця, відкрито безплатну лічницю для дітий і клініку для материй, якими завідує український лікар др. Кирило Д. Білик. Др. К. Білик пише:

Одна третина всіх умираючих припадає на діти в перших двох літах житя. Літна спека убиває три рази більше дітий ніж їх умирає зимою. Найбільше терплять діти, що кормлять ся з фляшки. Таких дітий умирає пять разів більше ніж тих, що кормлять ся грудьми. Щоби ратувати житє немовлят у великих містах є відкриті безплатні лічниці. Таку лічницю відкрила в Ню Йорку комісія здоровля (Борд оф Гелт) в самім осередку української кольонії, в Українськім Народнім Домі, під ч. 219 Іст 6-та улиця. Сю лічницю обслугує безплатно український лікар др. К. Д. Білик, при помочи норски, котра розуміє по українськи. Кожда матір повинна принести до тої лічниці свою дитину до оглядженя. Там будуть дитину реґулярно важити і пізнавати, чи вона правильно росте. Також будуть подавати вказівки, як дитину ховати та годувати. Діточа лічниця є отворена кождого вівтірка і пятниці о годині 3-тій пополудни.

Спільно з діточою лічницею в згаданім місци є також безплатна клініка для материй. Неодна матір, особливо з першою дитиною, опустила сей сьвіт або остала калікою через тяжкі пологи. А можна вратувати житє і здоровлє кождої такої матери, коли би вона дала ся оглянути наперед, щоб запобігти небезпеці, получений з тяжкими породами. Кожда женщина, що є в родиннім стані, повинна навідати ся до клініки, щоби її обадати і переконати ся, чи всьо є в порядку, так, щоби можна спокійно, без боязни очікувати великої години породів. В клініці матір дістане добру безплатну пораду, як має заховувати ся, коли є в родиннім стані. Клініка для материй є отворена кождого понеділка о годині 3-тій пополудни.

Нові податки.

Парляментарний комітет буджетовий ухвалив оподаткувати содову і дистильовану воду, а також морожене („айскрім"). Оподатковане виносить 2 центи на кожду порцію содової або дистильованої води або мороженого, за яку купуючий платить 10 центів. Крім того від содової води, коркованої у фляшках, фабриканти мають платити 10% податку.

Якийсь Федь Федик зістав убитий бостонським експресом недалеко Ґрінвіч, Конн.

Ґазети дорожіють. — Пять найбільших філядельфійських ґазет оповістило, що, почавши від слідуючої неділі, їх недільні видання будуть коштувати у Філядельфії, Па., і Кемден, Н. Дж., 7 центів, а в инших місцевостях 8 центів, замісць 5 центів.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Лизогуб знова премієром.

Лондонський „Таймс" (з 29. липця б. р.) доносить: генерал Скоропадський, гетьман України, увільнив Лизогуба зі становища міністра внутрішних справ, а потвердив його яко премієра. Ігора Кистяковського, який був доси ґенеральним секретарем, назначено міністром внутрішних справ. Сергій Санадський, заступник міністра справедливости, назначений ґенеральним секретарем. — Иншими міністрами в теперішнім кабінеті є: Дорошенко, міністер заграничних справ; Гутник, міністер фінансів; Рогоза, міністер війни; Василенко, міністер просьвіти; Бутенко, міністер зелізниць.

Голубович і инші бувші міністри засуджені.

Київська телеграма до „Райніш-Вестфеліше Цайтунґ" доносить, що в пятницю, 26. липня 1918 р., відбув ся процес проти осіб, які були замішані в арештованю Доброго, директора київського банку. Доброго арештувано на приказ Комітету Спасения України за се, що він без дозволу українського правительства продав Німцям фабрику цукру. До Комітету Спасения України, після слів німецького віцеканцлера фон Паєра, належало кількох українських міністрів і вони змагали ся прогнати Німців з України. Трибунал засудив бувшого премієра д-ра Голубовича і міністра війни Жуковського на два роки тюрми, знова бувшого міністра внутрішних справ Ткаченка, як також Кресовського і Осикова та многих инших — на один рік тюрми. Підчас розправи читано важні документи. Перший — се українсько-польський тайний договір з 3-го цьвітня 1918 року, підписаний міністерством війни Жуковським. Після сього договору на Україні мало ся творити польські корпуси, а українське правительство мало доставляти їм амуніцію і оплачувати удержанє. Знайдено остру проклямацію міністра внутріших справ Ткаченка, в якій говорило ся, що Німці, втручуючись у внутрішні справи України, нарушили мирову угоду, тому нарід мусить прогнати сих дикунів. Польські резерви мали перетворити ся в реґулярну армію і мали воювати проти Німців, а берестейський договір мав бути уневажнений, з причини, що його подоптали Німці.

Українську манїфестацію в честь Мазепи в Києві Німці розігнали.

„Нова Рада" інтерпелює в холмській справі.

Київ, 21. VI. — У звязи з горячковою кольонізацією Холмщини „Нова Рада" інтерпелює нині міністра заграничних справ Дорошенка, аби він дав поясненє, чому Австро-Угорщина не ратифікувала ще доси мирової угоди з Україною.

Гетьман обіцяє селянам корисну аграрну реформу.

Київ, 28. VI. — Селянській депутації з чотирох провінцій гетьман Скоропадський заявив, що аграрна реформа буде переведена, але нехай селяни будуть дрібку терпеливі, бо на се потрібно трохи часу. Гетьман сказав депутації, що тепер може дати їй лиш одно запевненє, а імено, що великі землевласники щезнуть на Україні. Землю перебере держава на себе і роздавати її буде селянам державний банк. Зреформують ся основно земства, щоби вони стали одинокою сильною основою відродженого селянського стану на Україні.

Німецько-українська спілка.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 16, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Амстердам, 14. VIII. — Щоби забезпечити український ринок для німецьких товарів, в Монархії (Баварія) основано німецько-українську торговельну спілку, до якої належить вже сім німецьких торговельних палат і 500 членів.

Місто Радомисль в Київщині згоріло цілком. Тисячі родин остали без даху над головою, — доносить амстердамська телеграма з 12-го серпня.

ЛІСТА СТРАТ.

(у.—убитий; р.—ранений; тр.—тяжко ранений; пр.—погиб від ран; пн.—погиб від недуг; п.—пропав; пс.—погиб случайно. — Коли хтось із читачів завважає, що котрогось Українця тут нема, просить ся донести про се редакції).

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 16, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВАШІНҐТОН, 12. VIII. — Ліста страт виказує нині 305 імен, з того убитих 57, погибших від ран 10, погибших від недуг 2, погибших случайно 4, тяжко ранених 67, ранених 158, пропавших 7. Між ними є:

Дмитро Фекаш, Філядельфія, у.
Іван Станиславський, Бруклин, Н.Й., у.
Йосиф Крупа, Седар Репідс, Міш., тр.
Капраль Антін Горський, Пасадена, Кал., р.

Вашінґтон, 13. VIII. — Нинішна ліста страт виказує 14 убитих, 3 погибших від ран, 1 погибший случайно, 52 тяжко ранених, 19 ранених і 1 пропавший разом 90. Між ними є:

М. Палякула, Чікопі Фолс, Масс., тр.
Федір Вапренчук, Ню Йорк, р.

Вашінґтон, 14. VIII. — На нинішній лісті страт є 179 імен, з того убитих 96, погибших від ран 26, погибших від недуг 10, погибших случайно 2, тяжко ранених 27, ранених 3, пропавших 15. Між ними є:

Антін Бабик, Берлін, Віс., у.
Іван Калинський, Пітсфілд, Масс., у.
В. Мелечко, Герисбурґ, Н. Дж., у.
Юрко Станиський, Мейфілд, Па., у.
Іван Петровський, Дінсмор, Па., тр.

Вашінґтон, 15. VIII. — Нині виказано 112 імен на лісті страт американської армії у Франції. З того убитих 17, тяжко ранених 95. Між ними є:

А. Яцульський, Ню Лондон, Конн., у.
С. Ламницький, Істгемптон, Масс., тр.
К. Сідельник, Дітройт, Міш., тр.

Сиракюз, Н. Й., 13. VIII. — В лісті страт з 8-го серпня („Свобода", ч. 95) пропущено між убитими **серjанта Миколу Пиндуса,** з Настасова, тернопільського повіту в Галичині. Покійний прибув до Злучених Держав в 1903 році, а до війска вступив меньше-більше сім літ тому. Довший час був стаціонований в Сиракюз, де був добре знаний. Був самотний; з родини полишив тут лише одну сестру Меланію, котра є замужна в Дітройт, Міш. — Тома Пиндус.

ДО ВІДОМА КОМІТЕТУ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В ДЖЕРЗИ СІТИ.

Збори Комітету Укр. Громади міста Джерзи Сіти, Н. Дж., відбудуть ся в суботу, 17. серпня б. р., о годині 8-мій вечером, в домі У. Н. Союза, 83 Гренд стр. Просить ся представників місцевих братств і товариств прибути конечно, бо мають ся полагодити дуже важні справи.

ЗА КОМІТЕТ УКР. ГРОМАДИ:
о. Ал. Улицький, предс.
Степан Костів, секр.

КУТИК ДЛЯ РОЗРИВКИ.

Лінії, потягнені пером або олівцем по числах, зачинаючи від числа 1-шого порядково аж до посліднього, дадуть цікавому відповідний образець.

THE DOT DRAWING CLASS

"Here," said the Dot Drawing teacher, "is a sketch I made of my sister last evening. You will notice that she looks not unlike me. When I was making the sketch I happened to remember that we were going to draw around the figure '2' this morning, so I asked her offhand what she would do with a '2.' She didn't understand exactly what I meant, but she is rather quick and when I had explained it to her she said she had no doubt that if she had a '2' she would use it on a ———." (41)

(Copyright, 1918, by the Bell Syndicate)